گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!! -10-
مەری بۆکچین … و: زاهیر باهیر

By Murray Bookchin
و: زاهیر باهیر
بەشی دە:

وەهم و ئەفسانەی پارت/ حیزب
.
شۆڕشە کۆمەڵایەتییەکان لە لایەن حیزبەکان و گروپەکانەوە یاخود کادیرەکانەوە بەرپا نابێت. شۆڕشەکان سەرئەنجامی هێزە ڕۆچوی مێژوویی و ناکۆکییەکانە کە بەشێکی گەورەی دانیشتوان چالاک دەکەن، ئیدی شۆڕشەکان دەردەکەون و ڕوودەدەن. ئەو شۆڕشانە سەرهەڵدەدەن نەك بە تەنها لەبەر ئەوەی کە "جەماوەر" دەبینن کە کۆمەڵەی مەوجود (وەکو ترۆتسکی جەدەلی دەکات) قەبوڵناکرێت [تەحەمولناکرێت]، بەڵکو لەبەرئەوەش کە گرژییەکانی نێوان واقیع و ئەوەی کە ئەگەری کردنی هەیە، هەروەها لە نێوانی چی هەیە و چی دەتوانرێت بکرێت، ئەمانەن کە ڕۆڵدەگێڕن لە ڕوودانی شۆڕشدا. بە تەنها ناهەمواریی و نەبوونیی و برسێتیی شۆڕش بەرهەمناهێنن، زۆر جار ئاوایە، بەڵکو بە ئومێدیی، ڕووخان، یاخود خراپتر، تایبەتمەندییە خۆییەکان، ململانێی خودی کەسایەتی لە پێناوی مانەوەدا، ڕۆڵیان هەیە.
وەزن و بایاخی شۆڕشەکەی 1917 ی ڕوسیا لە مێشکی ئەوانەی کە دەژین وەکو مەتەکەیەکە چونکە بە زۆری بەرهەمی "بارودۆخە تەحەمولنەکراوەکان" بوو لە ناهەمواریی و وێرانکاری جەنگی ئیمپریالیستیانە. ئەو شۆڕشە هەرچی خەونێکی هەبووبێت لە لایەن جەنگێکی ئەهلی خوێناوییەوە، برسێتیی و نەبوونیی و خیانەتەوە لەناوبرا. ئەوەی کە دەرەنجامی شۆڕشەکە بوو بە تەنها وێرانکردنی کۆمەڵێکی کۆن نەبوو بەڵکو تێشکانی هەبوونی هەرچی ئومێدێکیش، بوو، کە بە بەدەستهێنانی کۆمەڵێکی نوێ، بوون.

شۆڕشەکەی ڕوسیا زۆر خراپ شکستیهێنا، شوێنی حکومەتی قەیسەری بە سەرمایەداریی دەوڵەتی گرتەوە. [13] بەلشەفیکەکان بوونە قوربانیی تراجیدیانەی ئیدۆلۆجییەکەی خۆیان و لە پاکتاوکردنەکەی ساڵانی سییەکانا، ژمارەیەکی زۆریان بە ژیانی خۆیان باجەکەیان دا. هەوڵدان بۆ دەستکەوتنی هەر حکمەتێکی عاقڵانە لەم شۆڕشە نوقسانە ناتەواوەدا، جێگای پێکەنینە.] بوکچین لێرەدا مەبەستی ئەوەیە کە

گەنجە چەپە نوێیەکان نا بێت چاوەڕان و باوەش بۆ مارکسیزم-لینینزم بکەنەوە لە بزوتنەوەکەیانا، چونکە ئەوە کارەساتێکی مێژویی بوو، دەسەڵاتخوازانە و تۆتالیتارستی، بوو، تۆوی ئەمەش لە خودی مارکسیزمدا و لە کۆمەڵی ئەو سەردەمەدا چانرابوو. چەپە نوێیە ئەنارکیستەکان دەبێت خۆیانی لێبپارێزن- وەرگێڕ.

لە زاری جانێت بهێڵ، برادەر و هاوکاری بوکچین] ئەوەی کە دەتوانین ل□ ش□ش□کانی ڕابوردووەوە فێربین ئەوەیە کە بزانین هەموو ش□ش□کان لە چیدا هاوبەشن و هەروەها سنوورە دیاریکراوەکەیانە بە بەراورد لە تەك گریمانێکی گونجاوی زۆر و گەورەدا کە لە ئێستادا لای ئێمە ئاشکرایە. جەوهەری خەسڵەتەکان و دیمەنی ش□ش□کانی ڕابوردوو ئاوابووە کە خۆبەخۆیانە/ خۆڕسکیانە دەستیانپێکردووە.

ئەمەش ڕوونە گەر هەر کەسێك بیەوێت قۆناخی دەستپێکردنی شۆڕشی فەرەنسای ساڵی 1789 و شۆڕشەکانی 1848 و کۆمونەی پاریس و شۆڕشی 1905ی ڕوسیا و سەرەوژێڕکردنی حوکمی قەیسەر لە ساڵی 1917 و شۆڕشی هەنگاریای 1956 یاخود مانگرتنی گشتی 1968ی فەرەنسییەکان، بپشکنێت، کە لە هەر هەموویانا دەستپێکردنی قۆناخەکان بە گشتی وەك یەك بوون: قۆناخێکی خرۆشانی خۆبەخۆیانە تەقیوەتەوە و بەرەو بازی جەماوەریانە، ملیناوە. ئەو گوڕ و بازدانانە گەر سەرکەوتووبووبێت یانا، پەیوەستە بە ورە و بڕیار و پلانەکانەوە، هەروەها ئایا کە هێزەکانی دەوڵەت بەرانبەر بە خەڵك دەجەنگن یانا.

“پارتی شکۆدار” کاتێك کە هەیە هەمیشە لە دوای ڕووداوەکانەوە هەنگەشەلکێیەتی. لە مانگی شوباتی 1917 دەدا بەشی ڕێکخستنی پیترۆگرادی پارتی بەلش□قیك دژ بە بانگەشەی مانگرتنەکان، وەستایەوە، ئەوەش بە دەقیقی سەر لە ئێوارەی پێش شۆڕش بوو کە چارەنوسی تەزاری دیاریکرد و حکومەتەکەی ژێراوژوور کرد، بەڵام خۆشبەختانە کرێکاران ”ڕێنماییەکانی” بەلشەفیکەکانی فەرامۆش کرد و مانگرتنی خۆی کرد. لەو ڕووداوانەی کە بە دوای یەکدا هاتن و شۆڕشی تیادا ڕوویدا هیچ کەس زیاتر لە پارتە ”شۆڕشگێڕەکان'” سەرسامتر نەبوو ، لە نێوانیشیانا پارتی بەلشەفیك، بوو، هەروەکو Kayurov سەرکردەی بەلشەفیك، وتی: “بەڕەهایی[موتڵەقەن] هیچ دەستپێشخەرییەکی ڕێنماییانە لە پارتییەوە دەرنەچوو…. ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی پیترۆگراد گیران و نوێنەری کۆمیتەی ناوەندیی، هاوڕێ Shliapnikov, نەیتوانی هیچ ئامۆژگاری و ڕێنماییەك سەبارەت بە هاتنی ڕۆژەکانی دوایی، بدات”.

[3] ڕەنگە نەبوونی ڕێنماییەکی ئاوا مایەی خۆشبەختی بووبێت چونکە پێشئەوەی کە کۆمیتەی پیترۆگراد بگیرێن هەڵسەنگاندنی کۆمیتەکە بۆ بارودۆخەکە و ڕۆڵی خۆیان ئاوا غەمگینانە بوو ئەگەر کرێکاران دووی

ئامۆژگاری و ڕێنماییەکانی کۆمیتە بکەوتنایە، کاتێک کە شۆڕش ڕوویدا گومان لەڕوودانی دەکرا. دەتوانرێت هەمان جۆر لەم حیکایەتە سەبارەت بە پێشوەختی 1917 هەروەها ئەوانەی کە بەدوایدا هاتن بوترێت، یەکێك لەوانە بە شاهید هێنانەوەی ئەم نزیکانەی ڕاپەڕینی قوتابیان و مانگرتنی گشتی مانگی ئایار و حوزەیرانی 1968 ی فەڕەنسایە، ئەمە کاتێک کە خواست و مەیلێکی لەبار هەبوو بە لەبیرکردنی نزیکەی دەرزەنێك لە " مەرکەزێتەکی بە شدەت" لە ڕێکخستنی بەلشەفیکئاسا کە لەکاتی خۆیدا لە پاریس هەبوون.

بەدەگمەن باس لە هەر یەکێك لەو گروپە " پێشەنگانە" دەکرێت کە تا ڕۆژی 7 ی ئایار کاتێك کە شەڕی شەقامەکان بە جددی دەستیانپێکرد ڕۆڵیان لە ڕاپەڕینی قوتابیان دەبووە. گەنجە ترۆتسکییە شۆڕشگێڕە شیوعییەکان [The Trotskyist Jeunesse Communiste Révolutionnaire] نەبەت کە جگە لەوان کە بە تەنها دووی دەستپێشخەرییەکانی بزوتنەوەکەی 22 ی ئازار کەوتن. [14].
هەتا ڕۆژی 7 ی ئایار هەموو گروپە ماوییەکان ڕەخنەیان لە ڕاپەڕینی قوتابییان دەگرت کە گوایە ڕووکەش و پەراوێزکەوتوو بە بایاخن. فیدراسۆنی قوتابییانی شۆڕشگێڕی ترۆتسکییەکان، Trotskyist Fédération des Étudiants Révolutionnaires ، قوتابیان و مانگرتوانیان بە " سەرکێش" [موغامیر] ناودەبرد و لە ڕۆژی 10 ی ئایاردا لە هەوڵی ئەوەدا بوون کە قوتابییان بەست و مەتاریسەکان بەجێبهێڵن، ئەوە باسی پارتی کۆمۆنیست ناکرێت کە بە گومان ڕۆڵێکی خیانەتکارانەیان بینی. ماوییەکان و ترۆتسکییەکان وەکو دەستبەسەرکرابەتن ئاوابوون، دووربوون لەوەی کە ڕۆڵی ڕابەرایەتیکردنی ئەو بزوتنەوە پێپلیستییە بگێڕن.
بە پێچەوانەوە، زۆرێك لە گروپە بەلشەفیکەکان لە زانکۆی Sorbonne بەئابەوانە گۆمەی تەکنیکیانەیان لەناو ئەنجوومەنەکانی قوتابیانا، بەکاردەهێنا و لە هەوڵی " کۆنترۆڵکردنیا" لە چوارچێوەی شەوانەدن و ڕوخاندنیا بوون، کە ئەمەش تەواوی لیژنەکەی وەراندەکرد.
دواتریش بە تەواوکردنی ئەم جۆرە کارانە هەموو ئەو گروپە بەلشەفیکانە سەبارەت بە پێویستی بوونی " نەوەندگەرایی سەرکردایەتی" چەپەتە چێتیان بوو، کاتێکیش کە بزوتنەوە جەماوەرییەکە هەرسیهێنا بزوتنەوەیەك بەدەر لە " ئامۆژگاریی و ڕێنمایی" ئەوان و زۆر جاریش دژ بەوان، دەرکەوت.

درێژەی هەیە ......

. . ..

13- ڕاستییەك كە هەرگیز ترۆتسكی تێینەگەیشت ئەوە بوو كە هیچ وەخت ئەو دووی سەرەنجامی چەمكەكەی خۆی " پێكەوە پێشكەوتن" “combined development " لە بەرانبەر دەرنجامە لۆژكییەكانی خۆی ، نەدەكەوت. ئەو ئەوەی (دروستدەبینی) كە تەزاری [قەیسەری] ڕوسیا ، لە پرۆسەی پێشكەوتنی بورجوازیی ئەوروپاییەكانا لە دواوە بوو یاخود دواكەوت، كە بارودۆخەكەی ڕوسیای ئەو كاتە هەر لە سەرەتاوە بە زەرووری داخوازی زۆرترین گەشەی پیشەسازی و فۆرمبوونی چینایەتی دەكرد لەبری دووبارەكردنەوەی پرۆسەی سەرتاسەری گەشەی بورجوازی. ئەو فەرامۆشی ڕەچاوكردنی ئەوەی كرد كە ڕوسیا بەهۆی ئاژاوەی ناوخۆی زۆر گەورەوە، هەڵوەشاوەتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا ڕێنگە تەنانەت پێشی سەرمایەداریی شوێنەكانی دیكە لە ئەوروپا بداتەوە. ترۆتسكی خەوەكی موغناتیسی قوەی بە فۆرمیلەی " خۆماڵییكردنی خاوەنداریەتی، یەكسانە بە سۆشیالیزم" دەبینی، ئەو شكستی هێنا لە دەرككردن بەوەی كە خودی سەرمایەداریی ئیحتیكاریی مەیلی یەكگرتنی لە تەك دەوڵەت یاخود ئاوێتەبوونی بەو هەیە، ئەوەش بە هۆكاری بونی جەدەلییەتی نێو خودی خۆیەوە.

بەلشەفیكەكان فۆرمە ترادیسونەكانیان لە ڕێكخراوی كەمەڕایەتی بورجوازی، پاككردەوە (كە تا ئەستاش ئەو فۆرمانە لە ئەمەریكا و ئەوروپا لە گەشەكردنی سەرمایەداری دەوڵەتییدا، دەستبەكارن)، ئەوان بە مەبەست زەمینەیان بۆ گەشەكردنی دەوڵەتێكی سەرمایەداریی " پوخت و ڕووت" سازكرد كە دەوڵەت لەو زەمینەیەدا لە كۆتاییدا دەبێتە چینێكی دەسەڵارتدار.
بە هۆی نەبوونی پاڵپشتیی تەكنەلۆجیای پێشكەوتووی ئەوروپاوە، شۆڕشی ڕوسیی بوو بە دژە شۆڕشێكی ناوخۆ، ڕوسیای شورەویی بوو بە فۆرمەكی سەرمایەداریی دەوڵەتیی كە “سوودی بە سەرجەمی خەڵكەكە نەدەگەیاند". پێچواندنەكەی لینین سەبارەت بە " سۆشیالیزم " و سەرمایەداریی دەوڵەتیی لە سای ستالین-دا بووە ڕاستییەكی زۆر ترسناك. ماركسییەت چجای كرەكە مرۆییەكەی شكستیهێنا لە بەرئەوەی دەركینەكرد و تێنەگەیشت كە چەندێك چەمكە " سۆشیالیزم" كەی لە قۆناخی دوایی خودی كاپیتاڵیزم نزیكدەبێتەوە یاخود نزیكایەتی هەیە، شكستیهێنا، بە گەڕانەوەی بە شێوازی بازرگانی لەسەر ئاستی پیشەسازی باڵا.

شكستهێنان لە تێگەیشتنی ئەم پێشوەچوونە، بزوتنەوەی شۆرشگێڕی سەردەمی بەرەو ڕاچەنینی تیئوریانە، بە ئومێدیانە، برد، كە كارتكاری نەوانی ترۆتسكییەكان سەبارەت بەم پرسە، شاهیدن. [3]

Quoted in Leon Trotsky, The History of the Russian Revolution -(Simon & Schuster; New York, 1932), vol. 1, p. 144. 14

بزوتنەوەكەى 22ى ئازار دينەمۆيەك بوو لە كڕوكى ڕووداوەكانا كارى دەكرد، وەكو سەركردايەتيى، فرمانى دەرنەدەكرد، بەڵكو پاڵنەر و جوڵێنەربوو، ئازادانە شانۆگەرييەكەى بۆ ڕووداوەكان بەجێدەهێشت. ئەم شانۆ ئازادە ڕێگاى بە قوتابييان دەدا لە ڕێگاى هێزى بزوێنەرى خۆيانەوە بەرەو پێشەوە ملبنێن، چونكە نەدەتوانرا لەبەر هونەرى جەدەل و مشتومڕى نێو ڕاپەڕين، دەستبەردارى ببن. لە ڕاستيدا بە بێ ئەوە هيچ بەست و مەتاريسێك لە ڕۆژى 10 ئاياردا نەدەبوو ، ئەويش بەدەورى خۆى خاڵى تەقينەوەى مانگرتنى گشتى كرێكاران بوو.